CENTRALNA
KOMISJA
EGZAMINACYJNA

Rodzaj dokumentu:	**Zasady oceniania rozwiązań zadań**
Egzamin:	**Egzamin maturalny**
Przedmiot:	**Język polski** **Arkusz 1.** **Test *Język polski w użyciu*** **Test historycznoliteracki**
Poziom:	**Poziom podstawowy**
Formy arkusza:	MPOP-P1-100, MPOP-P1-300, MPOP-P1-400, MPOP-P1-Q00, MPOU-P1-100
Termin egzaminu:	19 sierpnia 2025 r.

Ogólne zasady oceniania zadań w części testowej

Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania – również odpowiedzi nieprzewidziane jako rozwiązania przykładowe w zasadach oceniania.

1. Odpowiedzi nieprecyzyjne, niejednoznaczne, niejasno sformułowane uznaje się za błędne.
2. Gdy jako rozwiązanie tego samego zadania zdający podaje kilka odpowiedzi, z których jedna jest poprawna, a inne – błędne, nie otrzymuje punktów za żadne z tych rozwiązań.
3. Jeżeli odpowiedź zawiera wyłącznie cytat, to jest oceniana na 0 pkt.
4. Jeżeli informacje zamieszczone w odpowiedzi (również te dodatkowe, a więc takie, które nie wynikają z treści polecenia) świadczą o nierozumieniu omawianego zagadnienia i zaprzeczają pozostałej części odpowiedzi stanowiącej prawidłowe rozwiązanie zadania, to za odpowiedź jako całość zdający otrzymuje 0 pkt.
5. Jeżeli rozwiązanie zadania sprawdzającego znajomość problematyki i treści lektur obowiązkowych zawiera błąd rzeczowy, to ocenia się je na 0 pkt.
6. W zadaniach zamkniętych każdy sposób oznaczenia odpowiedzi (podkreślenie, przekreślenie, zakreślenie, obwiedzenie itd.) jest uznawany za wybór tej odpowiedzi, pod warunkiem że zdający konsekwentnie go stosuje w jednym zadaniu.
7. W przypadku rozwiązania zawierającego treści obraźliwe, wulgarne lub propagujące postępowanie niezgodne z prawem zostanie podjęta indywidualna decyzja dotycząca oceny tego rozwiązania, np. cała odpowiedź nie będzie podlegała ocenie.

Zadanie 1. (0–2)

Wymagania określone w podstawie programowej[1]	
Wymagania ogólne	**Wymagania szczegółowe**
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania […] tekstów kultury […]. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru […] tekstów kultury na różnych poziomach […].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 1) przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów […]; 3) […] odczytuje informacje i przekazy jawne i ukryte […]. SP I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 1) wyszukuje w tekście potrzebne informacje [...].

Zasady oceniania
2 pkt – poprawne podanie dwóch warunków.
1 pkt – poprawne podanie jednego warunku.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Uwaga.
Jeżeli zdający wymieni więcej niż dwa warunki, a wśród nich pojawi się odpowiedź błędna, to za rozwiązanie zadania otrzyma 0 pkt.

Przykładowe odpowiedzi[2]
- poczucie sensowności wykonywanych obowiązków
- umiejętność nadawania sensu swojej pracy / swoim działaniom
- przekonanie o celowości wykonywanych zadań
- wykonywanie zadań z zaangażowaniem
- czerpanie radości z wykonywanych zadań
- pasjonowanie się pracą / wykonywanie pracy z pasją

[1] Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 28 czerwca 2024 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz.U. z 2024, poz. 1019).
[2] W niniejszym dokumencie przykładowe odpowiedzi zawierają również oryginalne rozwiązania zdających.

Zadanie 2. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania […] tekstów kultury […]. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru […] tekstów kultury na różnych poziomach […].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 1) przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów […]; 3) […] odczytuje informacje i przekazy jawne i ukryte […]. SP I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 1) wyszukuje w tekście potrzebne informacje [...].

Zasady oceniania
1 pkt – rozstrzygnięcie i trafne uzasadnienie na podstawie tekstu 2.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo niepełna lub brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi
- Nie, ponieważ Cal Newport uważa, że najlepszą drogą do profesjonalizmu jest postawa rzemieślnika.
- Nie. Newport uważa, że profesjonalizm bierze się nie z pasji, lecz z biegłości w wykonywaniu swojej pracy.
- Nie. Iwona Jazukiewicz wskazuje, że pasja prowadzi do profesjonalizmu, który jest powodem do radości i zadowolenia. Natomiast Cal Newport dowodzi, że pasja to rodzaj powołania, które skutkuje niepokojem lub niezadowoleniem.

Zadanie 3. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania […] tekstów kultury […]. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru […] tekstów kultury na różnych poziomach […].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 1) przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów […]; 3) […] odczytuje informacje i przekazy jawne i ukryte […]. SP I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 1) wyszukuje w tekście potrzebne informacje [...].

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne wykazanie na podstawie obu tekstów, że postawa Simony Kossak przypomina postawę pasjonata ORAZ postawę rzemieślnika.

1 pkt – poprawne wykazanie na podstawie obu tekstów, że postawa Simony Kossak przypomina postawę pasjonata ALBO poprawne wykazanie na podstawie obu tekstów, że postawa Simony Kossak przypomina postawę rzemieślnika.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi ocenione na 2 pkt

- Postawa pasjonata u Simony Kossak przejawiała się długim poszukiwaniem własnej drogi zawodowej, co przypomina zagubienie, o którym pisze Cal Newport. Natomiast postawa rzemieślnika w historii Simony Kossak ujawniła się tym, że krok po kroku pracowała na swoją karierą naukową.
- Podejmowanie różnych kierunków studiów przez Simonę Kossak przypomina poszukiwanie własnej drogi życiowej przez pasjonata, natomiast stopniowe robienie kariery naukowej przypomina pracę rzemieślnika, który z czasem staje się profesjonalistą.
- Według tekstu Newporta pasjonat poszukuje swojej drogi zawodowej. Z kolei rzemieślnik koncentruje się na jak najlepszym wykonywaniu swojej pracy. Simona Kossak długo zadawała sobie pytania, kim powinna zostać. W końcu wybrała życie w leśniczówce, ze zwierzętami. Skoro została profesorem nauk leśnych, to znaczy, że zapracowała na swoją karierę.
- Simona Kossak próbowała różnych możliwości samorealizacji, ale nie była z nich zadowolona, więc poszukiwała dalej. Jest to zgodne z poglądem Cala Newporta, że nie zawsze można być pasjonatem i człowiekiem szczęśliwym. Można też zauważyć, że doskonałość w wykonywaniu pracy przez Simonę Kossak, a zatem bycie rzemieślnikiem, jest efektem dobrze wykonywanej przez nią pracy przyrodnika.

Zadanie 4. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania […] tekstów kultury […]. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru […] tekstów kultury na różnych poziomach […].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 1) przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów […]; 2) {…] odczytuje […] sposób prowadzenia wywodu oraz argumentację; 3) […] odczytuje informacje i przekazy jawne i ukryte […]. SP I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 1) wyszukuje w tekście potrzebne informacje [...].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niepoprawne lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
FF

Zadanie 5. (0–4)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania […] tekstów kultury, a także ich wzajemnej korespondencji. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru […] tekstów kultury na różnych poziomach […].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 1) przetwarza […] informacje z tekstów […]; 3) […] odczytuje informacje i przekazy jawne i ukryte […]. SP, kl. IV–VI I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 2) wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio; 5) odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od drugorzędnych.
II. Kształcenie językowe. 1. Pogłębianie funkcjonalnej wiedzy z zakresu nauki o języku.	II. Kształcenie językowe. 1. Gramatyka języka polskiego. Zdający: 1) wykorzystuje wiedzę z dziedziny fleksji, słowotwórstwa, frazeologii i składni w […] tworzeniu własnych wypowiedzi. 4. Ortografia i interpunkcja. Zdający: 1) stosuje zasady ortografii i interpunkcji […].
III. Tworzenie wypowiedzi. 2. Wykorzystanie kompetencji językowych […] w wypowiedziach […] pisemnych.	III. Tworzenie wypowiedzi. 2. Mówienie i pisanie. Zdający: 2) buduje wypowiedź w sposób świadomy, ze znajomością jej funkcji językowej […]; 5) tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: […] notatka syntetyzująca.

Zasady oceniania notatki syntetyzującej
Za notatkę syntetyzującą można uzyskać 4 punkty, w tym 3 punkty za treść i 1 punkt za poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną.

Treść

	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt
		notatka spełnia kryteria A, B i C określone dla 3 pkt, ALE nie została zachowana dozwolona liczba wyrazów	notatka spełnia kryteria A, B i C określone dla 2 pkt, ALE nie została zachowana dozwolona liczba wyrazów	notatka spełnia kryteria A i C określone dla 1 pkt, ALE nie została zachowana dozwolona liczba wyrazów
		ALBO	ALBO	ALBO
A. przedstawienie stanowiska każdego autora	notatka przedstawia – oparte na kluczowych dla tematu informacjach – stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odtworzone na podstawie informacji zawartych w tekście, na odpowiednim poziomie uogólnienia	notatka przedstawia – oparte na kluczowych dla tematu informacjach – stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odtworzone na podstawie informacji zawartych w tekście, ale poziom uogólnienia jest zaburzony	notatka przedstawia stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odtworzone na podstawie informacji zawartych w tekście ALBO notatka przedstawia niepełne stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odtworzone na podstawie informacji zawartych w tekście	notatka nie spełnia żadnego z kryteriów określonego dla 1 pkt
B. zestawienie stanowisk obu autorów	w notatce zestawiono stanowiska obu autorów; poprawnie wskazano np. punkty wspólne/ rozbieżne albo różnorodność aspektów zagadnienia określonego w temacie notatki ujętych w tekstach obu autorów	w notatce zestawiono stanowiska obu autorów; poprawnie wskazano np. punkty wspólne/ rozbieżne albo różnorodność aspektów zagadnienia określonego w temacie notatki ujętych w tekstach obu autorów	stanowisk obu autorów nie zestawiono albo zestawiono je niepoprawnie; nie wskazano np. punktów wspólnych/ rozbieżnych albo różnych aspektów zagadnienia określonego w temacie notatki ujętych w tekstach obu autorów	
C. spójność	notatka stanowi logiczną	notatka stanowi logiczną i zorganizowaną	notatka stanowi logiczną i zorganizowaną	

	i zorganizowaną całość	całość ALBO w notatce występują usterki w spójności	całość ALBO w notatce występują usterki w spójności	
D. długość notatki	60–90 wyrazów	60–90 wyrazów	60–90 wyrazów	

Poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna
1 pkt – poprawny zapis, dopuszczalne dwa błędy (językowe, ortograficzne lub interpunkcyjne).
0 pkt – trzy i więcej błędów (językowych, ortograficznych lub interpunkcyjnych).

Uwaga.
Jeżeli w kryterium *Treść* przyznano 0 pkt, wówczas nie przyznaje się punktów w kryterium *Poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna*.

INFORMACJA O ZASADACH OCENIANIA NOTATKI SYNTETYZUJĄCEJ NAPISANEJ PRZEZ ZDAJĄCYCH ZE SPECYFICZNYMI TRUDNOŚCIAMI W UCZENIU SIĘ (Z DYSLEKSJĄ, DYSORTOGRAFIĄ, DYSGRAFIĄ)	
Treść (0–3)	Egzaminator ocenia treść notatki syntetyzującej zgodnie z tabelą zamieszczoną na s. 7–8 tego dokumentu.
Poprawność językowa (0–1)	1 pkt – zapis poprawny językowo, dopuszczalne trzy błędy językowe. 0 pkt – cztery i więcej błędów językowych. **Uwaga.** Oceniając notatkę syntetyzującą zdającego, u którego stwierdzono specyficzne trudności w uczeniu się (dysleksję lub dysortografię albo dysgrafię), egzaminator nie ocenia ani poprawności ortograficznej, ani interpunkcyjnej.

Wskazówki dotyczące realizacji tematu notatki

1) Stanowiska autorów tekstów,

a) Stanowisko autorki 1. tekstu, np.
- Pasja ma pozytywny wpływ na doświadczanie pracy.
- Dzięki pasji praca staje się dla człowieka wartościowa.

b) Stanowisko autora 2. tekstu, np.
- Pasja ma negatywny wpływ na doświadczanie pracy, jeżeli człowiek kieruje się pasją przy wyborze zawodu.
- Praca staje się pasjonująca dzięki przyjęciu postawy rzemieślnika.

2) Zestawienie stanowisk, np.

a) punkt wspólny, np.: wpływ pasji na stosunek człowieka do pracy

b) punkty rozbieżne, np.:

- tekst 1.: pasja ułatwia człowiekowi zaangażowanie się w obowiązki służbowe i czerpanie radości z ich wykonywania; tekst 2.: kierowanie się pasją przy wyborze pracy prowadzi do frustracji i zauważania negatywnych stron życia zawodowego
- tekst 1.: wykonywanie pracy z pasją jest gwarancją profesjonalnego wywiązywania się z obowiązków ; tekst 2.: gwarancją osiągnięcia profesjonalizmu w pracy jest przyjęcie postawy rzemieślnika, a nie – postawy pasjonata.

Uwaga.
Kompozycja notatki jest dowolna, np. zdający może zacząć od zestawienia stanowisk autorów tekstów albo od przedstawienia stanowiska każdego z nich.

Przykładowe odpowiedzi ocenione na 3 pkt za treść

- Iwona Jazukiewicz i Cal Newport prezentują odmienne stanowiska na temat znaczenia pasji w pracy człowieka. Autorka uznaje pasję za warunek dobrze wykonywanej pracy i czerpania z niej radości. Cal Newport natomiast uznaje za szkodliwe kierowanie się pasją przy wyborze pracy, gdyż taka postawa może być przyczyną frustracji. Za właściwą w podejściu do pracy uznaje postawę rzemieślnika, ponieważ dopiero dobrze wykonywana praca może dawać satysfakcję i przerodzić się w pasję. Pomimo różnego podejścia do pasji, oboje autorzy postrzegają ją jako czynnik wpływający na stosunek człowieka do pracy. [86 wyrazów]
- Autorzy obu tekstów zauważają, że pasja wpływa na stosunek człowieka do pracy. Ich opinie na ten temat są jednak różne. Iwona Jazukiewicz uważa, że pasja w życiu człowieka nadaje sens jego działaniom, a tym, co sprzyja rozwijaniu pasji, jest praca, która daje zadowolenie. Cal Newport uważa natomiast, że pasja w życiu zawodowym jest wtórna, dlatego kierowanie się nią przy wyborze ścieżki zawodowej skutkuje niezadowoleniem z pracy, gdyż sprzyja dostrzeganiu jej wad i rodzi pytania, na które nie ma odpowiedzi. [78 wyrazów]

Zadanie 6. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury […]. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich […] na różnych poziomach [...].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 7) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe; 8) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów […]; 12) […] dostrzega kontynuacje i nawiązania […] w porównywanych utworach […].

Zasady oceniania
1 pkt – poprawne podanie imienia postaci biblijnej oraz trafne wyjaśnienie, jaką postawę ilustruje ta postać.
0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
Imię postaci biblijnej: Hiob

Przykładowe odpowiedzi
Wyjaśnienie:
- Hiob ilustruje postawę pokory wobec Boga.
- Niezachwianą wiarę w Boga.
- Ufność w sprawiedliwość Boga.
- Hiob ilustruje pokorne znoszenie niezawinionego cierpienia.
- Uwielbienie Boga pomimo cierpienia.

Zadanie 7. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 5. Znajomość wybranych utworów z literatury […] światowej […]. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury […].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 7) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe. 8) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów […].

Zasady oceniania
2 pkt – poprawne podanie trzech racji Antygony.
1 pkt – poprawne podanie dwóch racji Antygony.
0 pkt – poprawne podanie jednej racji Antygony lub odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi
- Przywiązanie do prawa boskiego / odwiecznej tradycji religijnej. / Przedkładanie prawa boskiego nad ludzkie prawo Kreona. / Lęk przed boskim gniewem.
- Miłość do brata, która skłoniła Antygonę do złamania zakazu władcy. / Szacunek wobec więzów krwi.
- Obrona praw jednostki – Antygona broniła prawa brata do pochówku. / Obrona godności swego brata.
- Poczucie autonomii/wolności jednostki. / Obrona prawa do decydowania o własnych czynach. / Obrona własnej godności. / Wierność sobie i wyznawanym wartościom.

Zadanie 8.1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury […]. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru […] tekstów kultury na różnych poziomach [...].	Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 12) porównuje utwory literackie lub ich fragmenty, […] określa cechy wspólne i różne.

Zasady oceniania
1 pkt – rozstrzygniecie i poprawne uzasadnienie w odniesieniu do obu tekstów.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi
- Przyczyna melancholii obu podmiotów lirycznych jest taka sama. Wynika ona z konieczności tułaczki po świecie bez szans na powrót do ojczyzny.
- Tak. Przyczyną melancholii jest niepewność losu tułacza.
- Tak. Przyczyną melancholii jest tęsknota za ojczyzną.

Zadanie 8.2. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury […]. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich […] na różnych poziomach [...].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 4) rozpoznaje w tekście literackim środki wyrazu artystycznego […].

Zasady oceniania
1 pkt – poprawne wypisanie przykładu apostrofy z fragmentu *Grobu Potockiej*.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Uwaga.
1) Za dopuszczalne rozwiązanie uznaje się zacytowanie w odpowiedzi całego/części wersu zawierającego apostrofę.
2) Nie uznaje się za poprawne rozwiązania ograniczającego się do wypisania zaimka *twój*.

Rozwiązanie
- *Polko*
- *Czy wzrok twój…*
- *Czy wzrok twój ognia pełen, nim zgasnął w mogile, / Tam wiecznie lecąc jasne powypalał ślady?*

Zadanie 9. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury oraz innych tekstów kultury […]. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich na różnych poziomach […].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 7) wykazuje się […] zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe.
III. Tworzenie wypowiedzi. 4. Doskonalenie umiejętności retorycznych […].	III. Tworzenie wypowiedzi. 1. Elementy retoryki. Zdający: 5) rozróżnia typy argumentów, w tym argumenty pozamerytoryczne (np. odwołujące się do litości, niewiedzy, groźby, autorytetu, argumenty *ad personam*).

Zasady oceniania

2 pkt – trafne wykazanie posługiwania się przez Zagłobę argumentem odwołującym się do autorytetu ORAZ argumentem odwołującym się do emocji.

1 pkt – trafne wykazanie posługiwania się przez Zagłobę argumentem odwołującym się do autorytetu ALBO trafne wykazanie posługiwania się przez Zagłobę argumentem odwołującym się do emocji.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

1) <u>Argument odwołujący się do autorytetu</u>, np.:

- Zagłoba posługuje się argumentem odwołującym się do autorytetu, przekonując Rocha, że powinien słuchać się swojego wuja, bo tak nakazuje Pismo/Biblia.
- Onufry Zagłoba posługuje się argumentem odwołującym się do autorytetu, ponieważ powołuje się na szacunek wobec minionych pokoleń i osób starszych.
- Zagłoba odwołuje się do autorytetu władzy rodzicielskiej, jej wyższości nad władzą hetmańską.

2) <u>Argument odwołujący się do emocji</u>, np.:

- Zagłoba posługuje się argumentem odwołującym się do emocji poprzez wskazanie na świętość więzów krwi.
- Argumentem odwołującym się do emocji jest tłumaczenie Rochowi, że porywanie się na osoby bezbronne (ojca, matkę, dziada, starą ociemniałą babkę) jest haniebne.

Zadanie 10. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury […]. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich i tekstów kultury na różnych poziomach […].	1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 8) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów oraz ich związek z[e] […] zjawiskami społecznymi, historycznymi, egzystencjalnymi […].

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne podanie nazwy postawy ORAZ trafne wyjaśnienie na podstawie fragmentu wiersza *Znad morza*, na czym ta postawa polega.

1 pkt – poprawne podanie nazwy postawy ALBO trafne wyjaśnienie na podstawie fragmentu wiersza *Znad morza*, na czym ta postawa polega.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Nazwa postawy: dekadencka/dekadentyzm

Przykładowe odpowiedzi

Wyjaśnienie:

- Postawa dekadencka wyraża się marazmem, biernością i rezygnacją, a postawę podmiotu lirycznego charakteryzuje pesymizm / pragnienie zerwania ze społeczeństwem / utrata wszelkiej nadziei.
- Postawa dekadencka wyraża się marazmem, rezygnacją. W wierszu podmiot liryczny ma jedno pragnienie – zniknięcia, co podkreśla jego pesymistyczną postawę. Pragnie przerwać życie, w którym człowiek nie odnajduje wsparcia nawet w wierze i traci wszelkie nadzieje.
- Postawa dekadencka ujawnia się w wierszu przez nadmierny emocjonalizm, podkreślanie negatywnych emocji, eksponowanie poczucia nicości (*nic nie czuć*), zagubienia, lęku i małości wobec świata (*odmęt*, *przepaść*), a także zniechęcenia życiem (*niechaj mię pogrzebie*).

Zadanie 11. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 5. Znajomość wybranych utworów z literatury […] światowej oraz umiejętność mówienia o nich z wykorzystaniem potrzebnej terminologii. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury oraz innych tekstów kultury, a także ich wzajemnej korespondencji.	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 7) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe; 8) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów […].

8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich i tekstów kultury na różnych poziomach […].	2. Odbiór tekstów kultury. Zdający: 5) odczytuje pozaliterackie teksty kultury, stosując kod właściwy w danej dziedzinie sztuki. SP, kl. VII–VIII 2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 3) interpretuje dzieła sztuki ([…] grafika […]).

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne wyjaśnienie sensu dwóch elementów graficznych w kontekście sytuacji państwa polskiego ukazanej w *Przedwiośniu*.

1 pkt – poprawne wyjaśnienie sensu jednego elementu graficznego w kontekście sytuacji państwa polskiego ukazanej w *Przedwiośniu*.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Na plakacie widzimy **bryłę ziemi / grudę błota**, co może symbolizować zniszczenie Polski po zaborach, które przejawiało się w wielu sferach życia, o czym rozmawiał Cezary z Gajowcem.
- **Kwiat rozkwitający na bryle ziemi / grudzie błota** to symbol „jasnej wiosenki”, którą zapowiadał Gajowiec, czyli perspektywa odrodzenia się państwa na drodze powolnych reform.
- **Rozkwitający kwiat** to symbol państwa polskiego odradzającego się po niewoli.
- **Ręce oznaczają pracę**, którą należy włożyć, by odbudować kraj, przeprowadzić reformy.
- **Ręce trzymają ziemię**, bo w rękach Polaków jest ich ojczyzna, będąca w przedwiośniu swej świetności – ona niczym kwiat może rozkwitnąć, pod warunkiem że Polacy pójdą drogą postępu technicznego symbolizowanego przez „szklane domy”.
- **Dominacja kolorów ciemnych**, odcieni szarości – obraz Polski, jaką zobaczył Cezary po przyjeździe do kraju.
- **Kontrastowe elementy graficzne** – z jednej strony **błoto**, które jest symbolem zniszczenia i marnej sytuacji Polski po zaborach, z drugiej strony **kwiatek**, będący symbolem odbudowy kraju zapowiadanej przez Szymona Gajowca.

Zadanie 12.1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 5. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej […]. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury oraz innych tekstów kultury, a także ich wzajemnej korespondencji. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich i tekstów kultury na różnych poziomach […].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 7) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe; 8) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów […].

Zasady oceniania
1 pkt – poprawne podanie sytuacji z opowiadania *Proszę państwa do gazu*.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź
- Kobieta, chcąc przeżyć za wszelką cenę, ucieka przed własnym dzieckiem.
- Bezduszne segregowanie przez strażników i więźniów ludzi przywiezionych w wagonach do obozu – dzielenie ich na nadających się do pracy i przeznaczonych do komór gazowych.

Zadanie 12.2. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 5. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej […]. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury oraz innych tekstów kultury, a także ich wzajemnej korespondencji. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich i tekstów kultury na różnych poziomach […].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 7) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe; 8) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów […].

Zasady oceniania
1 pkt – rozstrzygnięcie i poprawne uzasadnienie zawierające trafny przykład zachowania bohatera albo trafny przykład sytuacji z *Innego świata*.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Słów wypowiedzianych przez Czesława Miłosza nie można odnieść do *Innego świata* Gustawa Herlinga-Grudzińskiego, ponieważ w utworze byli ludzie, których nie odarto z dobrych uczuć, np. sam Gustaw walczył o zachowanie wartości, zaprzyjaźnił się z Kostylewem, nie doniósł na niego do władz obozu, gdy odkrył tajemnicę przypalania ręki.
- Słowa wypowiedziane przez Czesława Miłosza można odnieść do *Innego świata* Gustawa Herlinga-Grudzińskiego, ponieważ w łagrze sowieckim ludzie również dążyli do przeżycia za wszelką cenę. Jewriej, by przeżyć, złożył fałszywe świadectwo przeciw czterem młodym Niemcom, którzy zostali skazani na śmierć.

Zadanie 13. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 5. Znajomość wybranych utworów z literatury […] światowej […]. 7. Kształcenie umiejętności czytania, analizowania i interpretowania literatury […]. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich na różnych poziomach […].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 7) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe; 8) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów […].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne wyjaśnienie na podstawie powieści *Rok 1984*, jaką funkcję w oddziaływaniu na społeczeństwo w systemie totalitarnym pełniła figura wroga.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Władza wykorzystywała figurę wroga, aby wytłumaczyć przyczyny problemów ekonomicznych i politycznych.
- Figura wroga miała uzasadnić konieczność funkcjonowania policji politycznej.
- Figura wroga legitymizowała władzę.
- Dzięki wskazywaniu społeczeństwu wroga i podsycaniu nienawiści społecznej do takiej osoby uzasadniano eliminowanie osób, które szkodziły interesowi partii.
- Figura wroga pomagała władzy kanalizować emocje mieszkańców Oceanii i była jedną z form osiągania spokoju społecznego.
- Dzięki figurze wroga władza pozwalała obywatelom wyrazić gniew i frustrację w kontrolowany przez siebie sposób (np. podczas seansów nienawiści).
- Dzięki wprowadzeniu figury wroga społeczeństwo mogło odreagować negatywne emocje, co miało zapobiegać skierowaniu ich przeciwko władzy.

Zadanie 14. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 5. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej […]. 8. Kształcenie umiejętności świadomego odbioru utworów literackich na różnych poziomach […].	I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich. Zdający: 7) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe.

Zasady oceniania
1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie
BD